

Virgöl 28 Aralık - Zettelkasten

Emin Reşah

2020-12-28 23:04:55+0300

Geçenlerde Zettelkasten Yöntemi diye bir yazıya rastladım. Niklas Luhmann isimli (benim daha önce duymadığım ama) alanında meşhur bir sosyologun kullandığı not alma ve bunları birbirleriyle ilişkilendirme yöntemiymiş. Benim de *kendime has* bir not yöntemim var. Luhmann'inkinden daha basit çünkü zamanımız arama çağı ve benim de neyi yapmam değil de, neyi yapmamam gerektiğine dair tecrübelerim oldu. Buradaki yazıların hepsinin (Word veya sair formatlarda değil) *düz metin dosyası* formatında olmasının sebebi bu mesela. Eğer Word'de yazılsalardı, 10 sene önceki yazıların hala burada olmayacağını tahmin ediyorum.

Yazıyı okuduktan sonra How to Take Smart Notes isimli bir kitabı da okumaya başladım. Luhmann'ın iki dolabı varmış. Biri *bibliyografi dolabı* diğeri *fikirler dolabı*. Okuduğu bir metinden not almak istediğinde bibliyografi dolabına yarım sayfa bir not yazar, sonra buna bir *adres* verirmiş. Daha sonra notlarını karıştırırken bu konuyla ilgili bir şeyler yazmak istediğinde buna *fikirler dolabına* yazar, sonra bütün bu notları da *etiket* ve *adreslerle* birbirine bağlamış. Sağlığında 70 kitap, 400 kadar makale yayınladığını okudum. Öldükten sonra da hemen hemen hazır 12 kitabı bulunmuş. *Ölüykenki üretkenliğine canlıyken sahip olmayı arzulayan çok akademisyen var* diyordu kitapta. Asistan da kullanmıyormuş adam. 70 kitap bizdeki sarsak profesörlerin televizyon geyiklerini asistanlarına kitaplaştırması gibi değil yani.

Zettelkasten anlatılırken illa bir *dolap* muhabbeti yapmak gerekiyor sanırım ama bunun aslında (ansiklopedi anlamında değil, sistem anlamında) *wikiye* benzediğini düşündüm. Aklınıza geldikçe notlar alıyorsunuz. Benim bilgisayarların hepsinde Super-F2 (veya Win-F2 veya Cmd-F2)'ye basınca bir not sayfası açılır. Aklınızı meşgul eden o güzel fikirleri yazıyorsunuz. Not alma kısmını şimdiye kadar yapıyordum zaten, buradaki pek çok yazının ana fikri de o notlardan çıktı.

Sonra bu fikirleri bir yere yerleştirmek gerekiyor. Birbirine bağlamak, etiket vermek, yeni notlar üretmek. Öğrendiğim ve tamamlamayı düşündüğüm eksik bu oldu. Bu blogun formatını değiştirmeyi bile düşündüm (ama hemen değil.) Luhmann'inki kadar geniş olmasa da, burada 1800, hariçte 2000 kadar olan yazıyı düzenleyip ben de *daha iyi* ve *daha çok* yazan bir adam olabilirmişim gibi geldi.

Ucu açık konularla uğraşan, doktora, yüksek lisans, bilhassa sosyal bilimler gibi *ne yaptığımızı bilseydik adı araştırma olmazdı* minvalinde çalışanlar için yardımcı olabilecek bir yöntem. Teknolojiyi sevmiyorsanız, ilk verdiğim linkteki adam 10x15 not sayfalarından kurduğu sistemi anlatıyor. Luhmann'ın orijinal sistemi de öyle zaten. Notların başına **1a1b3c** şeklinde adresler yazıyor, notlar arasında atıfta bulunacağı zaman buları kullanıyorlar. Bunu da canım istemedi değil, elektronik olmayan çalışma sistemlerine her zaman özeniyorum ama bir yandan program yazıp, bir yandan okumalarının %95'ini elektronik cihazlardan yapıp, bir yandan da kalem kağıtla not takip etme konusunda kendime güvenedim.

Bu basit sistem nasıl bize faydalı olabilir diyorlarmış görenler. Ford'un zamanında da *üretim bandı* fikrinin o kadar da *çağ açıcı* olmadığı düşünüldü diyor. Bir süre deneyeyim, belki 2021 boyunca, eğer bir faydası olursa buradan da farkedilir zaten.